

Воробець Христина Олегівна,
курсант 4 курсу факультету
підготовки фахівців для підрозділів
стратегічних розслідувань
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Науковий керівник:

Юніна Марина Петрівна,
кандидат юридичних наук, доцент
доцент кафедри цивільного права та
процесу факультету підготовки
фахівців для підрозділів кримінальної
поліції Дніпропетровського
державного університету внутрішніх
справ

МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ В ПРОТИДІІ ТІНЬОВІЙ ЕКОНОМІЦІ

Стратегія національної безпеки України визначає високий рівень тінізації економіки актуальною загрозою національній безпеці держави та необхідність системної протидії їй на основі формування переваг легальної економічної діяльності. Організована злочинність, тіньова економіка та корупція нерозривно пов'язані між собою, що зумовлює взаємозалежність корупційних злочинів з отриманням матеріальної вигоди.

Тінізація економіки є чинником, який негативно впливає на ефективність економічної системи, забезпечення стійкого економічного розвитку та підвищення рівня життя населення. Тіньова економіка України негативно позначається на міжнародному рівні та загострює соціально-економічну кризу.

Масштаби тінізації національної економіки стимулюють деструктивні процеси у всіх сферах економіки, що є суттєвою перешкодою на шляху проведення економічних реформ [1].

Тіньова економіка – це економічна діяльність суб'єктів господарювання, яка не враховується, не контролюється і не оподатковується державою і/або спрямована на отримання доходу шляхом порушення чинного законодавства [3]. Системними наслідками тінізації в Україні є: втрата дієвості важелів грошово-кредитної політики внаслідок значного обсягу оборотів гривневої та валютної маси, який не підпадає під регулювання засобами банківської системи; втрата дієвості фіскальних інструментів, марнотратство дефіцитних бюджетних ресурсів; втрата потенціалу соціальної політики, занепад соціальної сфери, поширення тіньової зайнятості, зростання диференціації доходів населення; зниження рівня нагромадження в суспільстві та втрата ним інвестиційного потенціалу;

гальмування переходу до інноваційної моделі розвитку в зв'язку з недостатнім розвитком інвестування та неефективним відтворенням людського капіталу тощо [1].

Для країн з розвинутою економікою чинники формування її тіньового сектора економіки мають дещо іншу спрямованість, ніж в країнах, що розвиваються. У класичному варіанті до них можна віднести великі масштаби офіційного безробіття, високі витрати виробництва, скорочену тривалість робочого дня, збільшення середньої тривалості життя, проблеми пенсійного забезпечення. У розвинених країнах тіньове виробництво пов'язане в основному з використанням неконкурентної робочої сили: іммігрантів, домогосподарок, студентів, пенсіонерів. Для цієї категорії осіб особливу значимість набуває отримання будь-якої роботи, яка не зв'язується зі ступенем її правомірності [2].

Серед заходів протидії тіньовій економіці, які доцільно віднести до тих, що застосовуються на управлінському рівні, слід виділити насамперед контрольну діяльність та обмін інформацією між органами виконавчої влади, уповноваженими щодо здійснення контролю за законністю фінансової та господарської діяльності.

Зменшення рівня корупції в Україні сприятимуть вивчення та адаптація зарубіжного досвіду боротьби із цим негативним соціальним явищем. Антикорупційне законодавство більшості країн розвивається у напрямі використання всього арсеналу правових засобів боротьби, особлива увага при цьому приділяється попередженню.

Боротьба з тіньовою економікою відбувається за такими напрямками: Боротьба з корупцією; зміни в податковій політиці; обмеження тіньового ринку робочої сили ЄС; боротьба з відмиванням брудних коштів; боротьба з кримінальним сектором тіньової економіки, насамперед із наркобізнесом [3].

Боротьба з тіньовою економікою в Європейському Союзі має комплексний характер. З точки зору методів, які застосовуються в інших країнах, протидія негативним проявам тіньової економіки не обмежується тільки санкціями за порушення умов заборони, для ефективного запровадження санкцій необхідна велика кількість бюджетних коштів.

Слід погодити з думкою, що основною зброєю в арсеналі урядів країн ЄС у боротьбі з тіньовою економікою є: прозоре податкове, кримінальне та цивільне право; високий рівень оплати праці державних службовців; ефективний механізм захисту прав і свобод громадян перед посяганнями державних структур; дієвий ринковий механізм та високий рівень конкуренції [4].

Міжнародна тіньова економічна діяльність – загальносвітова проблема в умовах глобалізації, яка негативно впливає не лише на світову економіку, а й на неекономічні сфери суспільства.

Щодо сфери трансформації тіньової економіки у співробітництві України та Європейського Союзу втілено в Угоді про партнерство та

співробітництво і спільні плани дій, які можуть дати позитивні результати за умови постійного моніторингу цього процесу з боку міжнародних організацій та наднаціональних установ ЄС, а також ретельного виконання Україною взятих на себе зобов'язань.

Бібліографічні посилання:

1. Про Концепцію подолання корупції в Україні «На шляху до доброчесності»: Указ Президента України від 11 вересня 2006 р., № 742/2006 URL: www.president.gov.ua/documents/4908.html.
2. Тищенко Ю. Протидія корупції: дії, пропозиції та ініціативи кандидатів у президенти. *Твій вибір – 2010: Електронний бюлетень*. Випуск № 6. С. 2 URL: www.ucipr.kiev.ua/print.php?sid=1329.
3. Polackova H. Government Contingent Liabilities: A Hidden Risk to Fiscal Stability. URL: <http://www.worldbank.org>.
4. Akyuz Y. Debt Sustainability in Emerging Markets: A Critical Appraisal // DESA Working Paper. 61. November 2018.
5. Кулеба В. Запобігання корупції: українська версія. *Освіта регіону*. 2019. № 2. С. 65 -70.

Гринберг Олександр Станіславович,
курсант 4 курсу факультету підготовки
фахівців для органів досудового
розслідування Дніпропетровського
державного університету внутрішніх
справ

Науковий керівник:

Ярошенко Артем Сергійович,
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри
цивільного права та процесу факультету
підготовки фахівців для підрозділів
кримінальної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

РОЛЬ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТАБІЛЬНОСТІ ГРОШОВОЇ ОДИНИЦІ: ПРАВОВІ ЗАСАДИ

Велике значення для економіки будь-якої країни мають банки. Відомо, що здавна з'явилися люди, які брали на зберігання гроші інших або, навпаки, давали кошти в борг під певні відсотки. Проте надалі, почали створювати